

Zaručená zpráva z konce II. světové války

Nejsem v tomto případě žádný velký pamětník. Nicméně jako čtyřletému mně přece jen něco uvízlo v paměti. Asi proto, že tehdejší události byly tak dramatické, že napětí z nich se přelévalo do rodin, a zasáhlo i nás, kluky, které vše, co se týkalo zbraní a věcí okolo nich, velmi přitahovalo.

Logicky první vzpomínka je z květnových dnů před přejitím fronty, kdy okolo našich zadních schodků po pěšince podél potoka pospíchali k lihovaru lidé s konvemi (byli napomínáni, aby si vzali pořádné nádoby, ne jenom nějaké dvoulitrové konvičky), aby si tam nabrali tehdy partyzány prozřetelně vypouštěného lihu. Otec potom vzpomínal, že tam bylo možno pít líh i z podlahy, což někteří, alkoholem již zasažení, také dělali. Přes toto opatření se nakonec nepodařilo zabránit, aby po přechodu armád nedošlo pod vlivem alkoholu v Kamenici, právě poblíž lihovaru, k tragédii. Válka je zlá, a přináší někdy s radostí z osvobození i události smutného rázu.

Ale dál. Pamatuji si, jak jsme se potom nastěhovali do sklepa pod stodolou, kde jsme měli nějaké zásoby potravin, a maminka tam lezla otvorem pro sypaní brambor z mlatu stodoly. Vchod ze dvora do sklepa naši zasypali pilinami a překryli deskami z vozu. Všichni tehdy měli strach podporovaný tím, že odcházející Němci údajně říkali: „Nás jste se bát nemuseli, ale těch, co přijdou po nás, těch se bojte!“ Pravdou ovšem je, že kdyby nepřišli oni, tak by nemuseli chodit i ti druzí z východu.

Další moje vzpomínka se váže k tomu, jak nám před oknem u kuchyně vlál prapor (otec jich několik narychlo šil) a já se toho vlajčího pruhu látky velmi velmi bál a brečel jsem asi k neutíšení.

Následná sekvence vzpomínek mě zavádí na zahradu, kde jsme se již dívali na projíždějící Rudou armádu, která uháněla od Třebíče směrem na „Křižní“ a tlačila před sebou zbytky německé pancéřové divize. Dokonce k nám zajel jeden rudoarmějec s motocyklem a rozdával tam nějaké drobnosti a komunikoval poté se sousedem pantátou Jelínkem, který byl za první světové války v Rusku a přece jen něco „pa rusky“ znal.

No a pak u nás skupina vojáků v sekničce bydlela, a naši si pochvalovali, že to jsou Ukrajinci, a že jim je dobře rozumět. Maminka však do dneška vzpomíná, že nechtěli pít ředěný líh a domáhali se pořádného loku bez přídavku vody. Nebo, což pamatuji, si také přinesli soudek piva a vypouštěli ho bez pípy tak, že bylo až na stropě. U tety Kociánové (sestry mého dědečka Josefa Matějčka st. - bydleli naproti Čutkovým pod silnicí) ubytovali ženu, příslušnici Rudé armády. To ovšem teta, která byla pověstná svou břitkostí ve vyjadřování, nemohla a nemohla pochopit a říkala, cože to „ta důra“ měla za mámu, že ji pustila s vojáky ... on ten přece jenom relativní protektorátní poklid byl najednou prolomen, a lidé se začali potkávat se skutečnostmi, o kterých jenom slychávali, a které namnoze ani nedokázali rychle vstřebat. No a to už byl konec války. Pro nás kluky to byl ovšem ráj, protože všude byla nějaká ta munice, se kterou jsme si i na pastvě hráli. Pohnuli jsme potom kdysi doma s králíkárnou na dvoře, no a i tam ležela spousta nábojů. Starší kluci také zjistili, že v haltýři pod lihovarem jsou náboje a nějaké třaskaviny, a tak to vezli na vozíku na tehdejší četnickou stanici u Heřmanů, a my, malí špunti, jsme je pochopitelně doprovázeli. A ještě dlouho poté jsme se s kluky občas, potom, co zvlášť Mirek Varhaníků vždy přinesl zaručenou zprávu, že v Kolíně nebo ve Strážce, či dokonce v cihelně (to ještě kruhová pec stála) jsou zakopané německé zbraně, na taková místa vypravovali a hořeli očekáváním, co tam báječného najdeme. K naší velké lítosti to však vždy skončilo fiaskem.

A pak přišla padesátá léta, přijala skupina vojáků, všechny ty válečné trosky rozřezala, a teprve potom vlastně pro nás válka skončila.

Jiří Matějček (1941)